

Referat fra møte i Haugaland vannområdeutvalg

Møte: 5. oktober 2023, Teams-møte

Til stede:		
Vindafjord kommune	Ole Johan Vierdal	X
Haugesund kommune	John Sverre Rønnevik	X
Bokn kommune	Osmund Våga	X
Utsira kommune	Marte Eide Klovning	X
Sveio kommune	André Haukås Mundal	
Karmøy kommune	Geir Sigurd Ådland	
Karmøy kommune	Monika Kvilhaugsvik	
Tysvær kommune	Henry Sørensen	X
Rogaland fylkeskommune	Lin Veronica Jakobsen	Meldt forfall
Rogaland fylkeskommune (administrasjon)	Maritza Ilich	X
Statsforvalteren, miljøvernavdelingen	Ørjan Simonsen	X
«Frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet	Anders Eidhammer	X
Sekretariat Haugaland vannområde	Sven-Kato Ege	X

Sak 1 Godkjenning av møteinnkalling

Vedtak sak 1:

Haugaland vannområdeutvalg godkjenner innkalling til møte i utvalget (5.10.23).

Sak 2 Godkjenning av referat fra forrige møte i vannområdeutvalget

Vedtak sak 2:

Haugaland vannområdeutvalg godkjenner referat fra møte i utvalget (24.4.22).

Sak 3 Orientering fra prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet om status for prosjektet

Prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet, Anders Eidhammer, orienterte om status for prosjektet, og arbeidet som har pågått i prosjektet så langt i 2023. Presentasjon er vedlagt referat.

Sak 4 Videreføring av prosjektet «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet etter 2024

Koordinator gjennomgikk sak. Representantene ser behovet for å ha en pådriverstilling som motiverer bønder til å gjennomføre positive vannmiljøtiltak, men understreket at kommunenes oppfølging av grunnleggende tiltak, som å forhindre punktutslipp og sikre riktig gjødselhåndtering, må ligge til grunn før videre tiltak.

Utvalget ønsket ikke på nåværende tidspunkt å ta stilling til om «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet skal fortsette som en prosjektstilling eller fast stilling, eller hvor stor stillingsbrøken bør være. Her trengs det først avklaringer mellom kommunene, valg av vertskommune, etc. Styringsgruppa for prosjektet «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet oppfordres til å ta kontakt med aktuelle rådmenn/kommunedirektører, for å drøfte videreføring av stilling. Det var også et ønske fra utvalgets side at prosjektleder i løpet av vinteren utarbeider en politisk sak som videre presenteres i kommunene. Saken bør tydelig få frem hvilke positive effekter prosjektet har hatt tilknyttet vannmiljøet på Haugalandet.

I dagsorden til møtet var det fremlagt tre forslag til vedtak for videre arbeid omkring stilling og prosjekt. Med bakgrunn i diskusjonen i utvalget, ble alternativ 1 og 2, i deres form, forkastet, slik at det ble utarbeidet et eget forslag fra representantene (alternativ 3).

Vedtak sak 4:

Haugaland vannområdeutvalg ser behovet for å ha en pådriverstilling som motiverer til frivillige vannmiljøtiltak i landbruket, og er positive til å videreføre «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet med prosjektstilling eller fast stilling. Utvalget ber styringsgruppa for «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet inkludere rådmenn/kommunedirektører i de aktuelle kommuner i videre saksgang, og at det blir utarbeidet en politisk sak som videre blir fremlagt i hver enkelt kommune av prosjektleder.

Sak 5 Evaluering av vannområdeutvalget i valgperioden 2019-2023 og videre organisering

Koordinator gjennomgikk sak. Første del var evaluering av det politiske arbeidet i vannområdet, og vannområdeutvalgets rolle. Utvalget var samstemt i forrige vannområdeutvalgs evaluering av den politiske delen av vannforskriftsarbeidet.

Fra møtet i vannområdeutvalget 18.6.19:

«Medlemmene savner at arbeidet i utvalget synliggjøres i kommunale utvalg og plandokumenter. Arbeidet foregår i kommunene og bør være omtalt i kommuneplan, årsbudsjett og økonomiplan. Milepæler, handlingsplan og tiltak bør forankres og fremmes som politisk sak i det utvalget i kommunene som har ansvar for vann og miljø. Det er behov for en administrativ bevisstgjøring om denne koblingen i alle kommuner.»

Utvalget oppfordret koordinator til å utarbeide og fremlegge politisk sak i hver kommune i starten av valgperioden 2023-2027. Det ble påpekt at politisk sak bør spisses og gjøres så kortfattet som mulig.

Andre del av evalueringen omhandlet videre organisering og sammensetning av vannområdeutvalget. Koordinator gjennomgikk hva fylkeskommunen, Statsforvalter og koordinator mente om utvalgets fremtidige rolle og organisering. Fylkeskommunen hadde på forhånd skissert fire alternativer for fremtidig organisering. I tillegg ble det i møte i Ryfylke vannområdeutvalg 31.5.23, fremlagt et femte alternativ. Alternativ seks var et eget forslag til alternativ.

Under følger nevnte alternativer:

1. Som før: *Ingen endring*

2. Forenkling: *Holde så få møter i året som mulig, gjerne bare ett for å godkjenne årsrapport, overvåkningsprogram, arbeidsplan (og vannforvaltningsplan under rulleringsperioder)*

3. Omorganisering. Her finnes det minst to alternativer: a. Sikre at hver kommune stiller i vannområdeutvalget med ordførere, representanter fra kommunestyre evt. formannskapet b. Bytte ut politikerne i vannområdeutvalget med administrativ ledelse fra kommunen, da helst kommunedirektør evt. teknisk sjef, kommunalsjef for plan e.l.

4. Nedlegging: Vannområdeutvalget legges ned, og saker fra vannområdet må legges direkte frem for vannregionutvalget (VRU) i stedet. To politikere fra hvert vannområde må fremdeles stille i VRU.

Forslag fra Ryfylke vannområdeutvalg:

5. Nedlegging: Vannområdeutvalget legges ned, men saker fra vannområdet blir lagt frem for aktuelt utvalg (som plan- og miljøutvalg). Ansvarlig for dette er representant i arbeidsgruppa i samarbeid med vannområdekoordinator. Dette kan være saker som gjelder én kommune, eller saker som er felles for flere kommuner. Dersom det er relevant, melder vannområde saker opp til vannregionutvalget. Det må velges representanter til vannregionutvalget.

6. Haugaland vannområdeutvalgs forslag.

Representantene mente utvalget burde bestå av ordførere som hovedrepresentanter og varaordførere som vararepresentanter. Det vil være lettere å forankre vannforskriftsarbeidet mer sentralt i kommunene om disse er representert, og det vil også gjøre det lettere å samarbeide på tvers av kommunene når utvalgsrepresentantene er representert på likt politisk nivå. Det ble fremholdt at møter i vannområdeutvalget, om mulig, legges til samme dag og sted som andre møter som samler ordførere/varaordførere, og at det avholdes møter når det er nødvendig (tidligere presisert i utvalget).

Fylkeskommunen kunne opplyse om at brev ut til kommunene i Rogaland, med henstilling til valg av representanter i vannområdeutvalgene, var nært forestående. Det ble foreslått at koordinator utarbeider et vedtak, hvor ordlyd blir godkjent av representantene i utvalget per e-post i etterkant av møtet, som oversendes fylkeskommunen. Fylkeskommunen innarbeider vedtakstekst i brevet, slik at utvalgets henstilling om politisk representasjon i form av ordførere/varaordførere fra hovedkommunene på Haugaland, fremgår av brevet.

Vedtak sak 5:

Haugaland vannområdeutvalg ønsker å videreføre dagens organisering av utvalget, men at ordførere (og varaordførere som vararepresentanter) er kommunenes representanter i utvalget. Dette for å forankre vannforskriftsarbeidet mer sentralt i kommunene og gjøre det lettere å samarbeide på tvers av kommunene. Vannområdekoordinator innkaller til møter etter behov, og, om mulig, samkjøre møter (tid og sted) med andre møter hvor ordførerne er samlet.

Haugaland vannområdeutvalg ber Rogaland fylkeskommune henstille til at hovedkommunene i Haugaland vannområde (Bokn, Haugesund, Karmøy, Tysvær, Utsira og Vindafjord) velger ordførere (og varaordførere som vararepresentanter) til å representere sine respektive kommuner i Haugaland vannområdeutvalg. Kommunene oppfordres til å innarbeide/endre sitt oppnevningsreglement tilknyttet representasjon i Haugaland vannområdeutvalg, i tråd med henstilling. Ved representasjon i utvalget fra likt politisk nivå fra hver kommune, sikrer man tilstrekkelig god forankring og kommunikasjon for det videre vannforskriftsarbeidet. For valgperioden 2019-2023 har Bokn, Vindafjord og Utsira stilt med ordførere i Haugaland vannområdeutvalg.

Sak 6 Vannområdekoordinator orienterer

Koordinator orienterte om følgende saker:

- Fire vassdrag i Karmøy kommune (Årvollsåna, Hapaløkbekken, Liknesbekken og Sandvebekken) blir sommer og høst habitatkartlagt av Biota Naturkompetanse AS. Formålet med kartleggingen er å kartlegge sjørretens og laksens leveområder, og foreslå tiltak (hvor det er aktuelt) for å øke ungfiskproduksjonen.
- Tjøsvollvatnet (Karmøy) og Landavatnet (Vindafjord) (begge naturreservater) blir overvåket for miljøtilstand. I tillegg kartlegger man mulig vasspest i Tjøsvollvatnet og Heiavatnet (Karmøy). Dette blir utført av Biota Naturkompetanse AS.
- Som en del av vannområdets felles overvåkingsprogram 2022-2027, blir 15 bekker og elver overvåket for miljøtilstand. Vassdragene er beliggende i Haugesund, Tysvær og Vindafjord. Arbeidet blir utført av Faun Naturforvaltning AS.
- Vindafjord kommuner har mottatt kr. 400 000,- fra NVE til habitatkartlegging av Vestbøelva. Kartleggingen gjennomføres i 2024.
- Prosjektet «Frisk Langåkerå» fortsetter på Karmøy. Prosjektet har tatt mål av seg å oppnå god miljøtilstand i Langåkeråna. For å sikre en forbedring av miljøtilstand, har man involvert fagområdene i kommunen som er ansvarlige for oppfølging av påvirkninger fra avløp (næringsavrenning) og landbruk (næringsavrenning og fysiske tiltak), og restaurering av vassdrag. For å kunne måle effekten av tiltakene på sikt, har man det siste året gjennomført en kjemisk vannovervåking. Planen er å gjennomføre en tilsvarende overvåking etter at tiltakene som blir iverksatt har fått virke. Prosjektet blir sett på som et foregangsprosjekt, som kan gjennomføres i andre deler av kommunen, og i de andre kommunene på Haugalandet. I Vindafjord har man valgt Vikedalsvassdraget som et tilsvarende prosjekt for videre oppfølging fra kommunens side.

- Det har blitt gjennomført større og mindre habitat- og restaureringstiltak i en rekke bekker og elver i kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær og Vindafjord i år. Tiltakene gjelder åpning og/eller gjenslynging av bekker, utlegg av gytegrus og stein og inngjerding og/eller planting av kantvegetasjon. Dette har blitt organisert av koordinator, prosjektleder i «frivillige tiltak i landbruket» på Haugalandet, representantene i arbeidsgruppa og frivillige. Koordinator viste bilder fra restaurering av bekkeløp i Naustvikbekken i Tysvær. Presentasjon er vedlagt referat.

Eventuelt